

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Disputationes|| ROBERTI BELLAR-||MINI E SOCIETATE
IESV,|| DE CONTROVERSIIS CHRISTIANAE|| FIDEI,
ADVERSVS HVIVS TEM-||poris Hæreticos,||**

Tribus Tomis comprehensæ.||

DE MEMBRIS ECCLE-||SIAE MILITANTIS,|| TRIBVS LIBRIS|| EXPLICATA.||

Bellarmino, Roberto Francesco Romolo <Heiliger>

Ingolstadii, [1599]

VD16 B 1607

XXXIX. De Eremitis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-53880](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-53880)

nio Nicolai, 27. quæst. 2. can. Scripsit, vbi dicit, Deum esse, qui soluit Matrimonium, cum aliquē vocat ad religionem. At hoc fundamentum non est solidum, quia Nicolaus loquitur de Matrimonio cōsummato, & intelligit illud solui, quoad torum, non quoad vinculum.

CAPVT XXXIX.

De Eremitis.

SEQVITVR Disputatio QVINTA de Eremitis. Eremitarum institutum præ ceteris religionibus grauius reprehendunt Magdeburgenses Centur. 4. & 5. cap. 6. & 10. necnon Calvinus lib. 4. Institut. cap. 13. §. 16.

Duo sunt autem, quæ reprehendunt, solitudinem, & vitæ seueritatem. Solitudine dicunt eos peccasse dupliciter cōtra proximum. PRIMO, quod quasi odio humani generis in solitudines recesserint, cōtra illud Matt. 24. *Ecce, in deserto est, nolite exire.* Et Heb. 10. *Non deserentes collectionem nostram.* SECUNDO, quod illa officia caritatis deseruerint, quæ Deus mandauit, contra illud Hebr. 10. *Adiuuemus nos inuicem.*

Vitæ seueritate dicunt eos peccasse in seipfos. PRIMO, quod se exposuerint multis periculis, & tentationibus, sine Dei mandato, contra illud Matth. 4. *Non tentabis Dominum Deum tuum.* Et ideo in pœnam peccati Deus permiserit eos vexari variis modis à Diabolo, vt de Antonio & Hilarione patet. SECUNDO, quod sui ipsorum fuerint homicidæ, nimiis ieiuniis, ciliciis, aliisque spontè susceptis afflictionibus, contra illud Exod. 20. *Non occides.* Et Coloss. 2. *Habeto honorem corpori.* TERTIO, quod stulto labore seipfos vexauerint, in rebus ridiculis & fatuis ponentes religionem, vt patet de Simeone, qui in altissima columna more auis plurimos annos vixit: in quo apparuisse dicunt miram Diaboli fascinationem & illusionem.

At vitam Eremiticam, sanctam & perfectam, & Deo gratam esse probatur. PRIMO, testimonio Scripturæ, quæ vehementer laudat Heliam & Ioannem, qui Eremitarum Principes fuerunt, siue solitudinem, siue asperitatem vitæ consideres; nam de Ioanne dicitur Matth. 11. *Inter natos mulierum,*

non surrexit maior Ioanne: Helias autem quantus fuerit, ex eo patet, quod in laudibus Ioannis, Angelus posuerit, futurum illum similem Heliae: Ipse, inquit, praecedet in spiritu & Virtute Helia, Luc. 1. Porro Helias ut plurimum veritatem in monte Carmelo, & pilis induebatur, zona pellicea praectus, ut dicitur 4. Reg. 1. similiter Ioannes vixit in deserto infantia ad finem usque vitae, & pilis camelorum induebatur, praecinctus zona pellicea, victusque eius erant locustae mel sylvestre, ut dicitur Luc. 1. & Matth. 3. Quocirca veteres Patres Heliam & Ioannem Eremitas & Principes Eremitarum faciunt, ut Basilius in epist. ad Chilonem. Nazianzenus in Apologia postquam ex fuga rediisset. Chrysostomus hoc 69. in Matth. Hieronymus partim in epist. ad Paulinum de institutione Monachi, partim in epist. ad Eustochium de virginitate. Cassianus collat. 18. cap. 6. Sozomen. lib. 1. hist. cap. 12. Theophylactus in primum cap. Lucae, Isid. lib. 2. cap. 19. officiis diuinis.

Ad hoc argumentum respondent, ac praecipue de locustis docent, cum nunquam fuisse in vera eremo, nec tam alio ro victu, & vestitu usum, ut nos dicimus. Magdeburgensis Cent. 1. lib. 1. cap. 6. col. 248. dicunt, Ioannem praedicasse in deserto, esse accipiendum per Synecdochem, quia nimis praedicabat in oppidis adiacentibus deserto. & cap. 10. col. 357. dicunt, Ioannem habitasse cum suis parentibus, sed dictum habitasse in deserto, quia domus parentum eius erat in montanis Iudaeae, qui locus vulgo dicebatur desertum, ob montes, & sterilitatem, quaquam plurima ibi oppida & pagi existerent. similiter exponunt Bucerus & Zvinglius in cap. 3. Matth.

Rursus Centuriatores ibid. col. 356. dicunt, vestem Ioannis fuisse quidem ex pilis cameli, sed tamen bene contextam, & talem, qualibus ordinariè utebatur homines eius loci. quod idem ait Bucerus in cap. 3. Matth. addit verò in eundem locum Chytræus, fuisse vestem similem illis, quas vndulatas vocamus; vel Italicè, di ciambelletto, quibus certè nobiles nunc utuntur, non rustici.

Denique Centuriatores col. 364. dicunt, locustas Ioannis fuisse genus cancrorum, id est, optimorum piscium, quos piscatores proiiciebant tanquam in lege prohibitos, sed Ioannem

nem illos manducare solitum Euangelica libertate. Quod idem sensit Melancthon in concione de Ioanne Baptista, & aliquot alij in cap. 3. Matth.

Hos errores refellit accuratè Petrus Canisius lib. 1. de corruptelis verbi Dei, cap. 2. 3. & 4. Ac primùm in verissimo deserto fuisse Ioannem, probat Canisius PRIMÒ, quia vox desertum, quæ in Scriptura frequentissima est, semper accipitur pro vero deserto.

SECUNDO probat, nam Luc. 1. dicitur, erat in desertis vsque in diem ostensionis suæ ad Israël; ergo non viderunt illum Israëlita vsq; ad annum eius 30. quo nimirum se ostendere, & prædicare cœpit, ergo toto illo tempore non habitavit in domo parentum, vel in oppidis, & pagis, sed in verissima eremo.

TERTIO ex illis verbis Luc. 3. *Factum est verbũ Domini super Ioannem Zacharia filium in deserto, & venit in omnem regionem Iordanis, predicans Baptismum penitentia.* vbi notandum est eam regionem Iordanis, vbi Ioannes prædicabat, fuisse etiam desertam. sic enim ait Matth. cap. 3. de re eadem loquens: *In diebus illis venit Ioannes Baptista, in deserto predicans Baptismum penitentia.* ergo Ioannes venit à deserto in desertum: sed prius illud desertum, vbi mansit Ioannes, antequam prædicare inciperet, aded erat desertum, vt eius comparatione, illud alterum non videretur desertum; nam alioqui cur Lucas diceret, venit à deserto in regionem, si hæc regio erat æquè deserta. Itaq; vera est Euthimij sententia, qui in cap. 3. Matth. docet, duplex fuisse in Iudæa desertum; vnum interius, quo nimirum nemo, aut rarissimi penetrabant; alterum exterius, vbi non habitabant quidem homines, tamen per illud sæpius iter faciebant: ac Ioannem quidem vsque ad annũ XXX. fuisse in interiori deserto, deinde postremo vitæ suæ anno in deserto exteriori.

Possumus addere QUARTAM rationem ex dubitatione Iudæorum, qui Ioan. 1. petunt à Ioanne, quis ipse sit, num Helias, an aliquis alius. Si enim versatus fuisset semper in domo parentum, certè sciuisent illum esse Ioannem filium Zachariæ & Elisabeth. At quia per tot annos latuerat, videlicet ab infantia, vsq; ad annos triginta: nemo erat qui eum agnosceret, & ideo petunt: *Tu quis es?* & quia videbant eum

vestitum eo modo, quo Scriptura testatur indui consuevit
Heliam, & simul sciebant rediturum Heliam ante Christi
aduentum, ideo quærunt: *Helias es tu?*

Accedunt **ULTIMO** testimonia Patrum. **EVSEBIUS** lib.
demonstr. Euang. cap. 5. *Procedebat, inquit, ex deserto in
tatum indutus habitum, omnemq; communem hominum
suetudinem declinans; nam neq; in vicum illum, neq; in
bem, neq; in comunem aliquem virorum cœtum commisit.*
Et infra: *Repente, inquit, nescio, unde è latebris solitudinis
prodeuntem, & post prædicationem rursus in solitudinem
& latebras recedentem, sine cibo, sine potu, abhorrentem
multitudine, merito obstupescabant, & ne hominem quidem
illum esse arbitrabantur.*

HIERONYMVS in epist. 4. ad Rusticum: *Ioannes, inquit,
Baptista sanctam habuit matrē, Pontificisq; filius fuit, & ma-
men nec Patris affectu, nec matris opibus vincebatur, ut in
mo parentum cum periculo & iueret castratis. Siuebat in ex-
mo, & oculis desiderantibus Christum nihil aliud dignabatur
aspicere. Accedat testimonia supra citata, quæ Ioannem Eze-
mitarum principem faciunt.*

Iam verò de Ioannis veste, quod non fuerit ex panno, nec
villo modo mollis, ac delicata, patet ex illis verbis Domini
Matt. II. *Quid existis in desertum videre? hominem molli
vestitum? ecce qui mollibus vestiuntur, in domibus Regū sunt.*
Vnde Chrysostomus hom. 10. in Matth. dicit Ioannis vestem
compunctiōni, & pœnitentiæ accommodatam fuisse. & ibi-
dem ait, fuisse cilicinā ad mundi contemptum indicandam.
Sanctus quoque **BERNARDVS** in serm. de S. Ioāne Baptista
*Veni, inquit, Ioannes non manducans, nec bibens, plane nec
vestiens. sicut enim non est locustæ cibus, nisi aliquorum forte
irrationabilium animalium, sic nec pilus cameli hominum est
indumentum.* Hæc ille. & cur, quæso, sanctus Euāgelista tam
solicite nobis Ioannis vestem descripsit, si ea cōmunis & or-
dinaria erat? cur vestem Christi non etiam descripserunt E-
uāgelistæ, si personæ & non ipsius vestis ratio habebatur.

Porro de victu, quod locustæ illæ non fuerint pisces deli-
cati, sed aut veræ locustæ, quæ sunt minuta animantia, vel
certè herbarum summitates, patet **PRIMO**, quia Græca vox
ἀκρίαι nihil aliud significare potest, vt Euthymius docet.

SECUNDO,

SECUNDO, quia Christus Luc. 7. ait: *Venit Ioannes non manducans, neq; bibens, id est, vsque ad ed tenui cibo, & potu vtēs, vt nullo vti videatur.* TERTIO, quia sic exponunt omnes Patres, quos vide apud Canisium.

Probatur SECUNDO vitæ Eremiticæ institutum ex testimoniis sanctorū Patrum, qui vno consensu illud approbant. BASILIVS in epist. ad Chilonem, Martyrio comparat vitam solitariam, & soluit omnes obiectiones quæ cōtra Eremitas fieri possunt. similiter in epist. ad Gregorium Theologum de vtilitate solitudinis multa disputat. NAZIANZENSIS in Apologia pro fuga sua, vocat cœlestem vitam Eremitarum, & in epist. ad Hellenium refert mira quædam de Eremitis sui temporis, vt quod aliqui nunquam homines videant, aliqui integris viginti diebus cibo abstinēat. Refert etiam de quodam, quod toto anno in oratione steterit, & ne tantillū quidem obdormierit, cui reliquias exigui cibi vicinus coruus adferrebat. Posteaquam autem hæc, & similia retulit, subiungit: *Talis est Christi pars, talis passionum Christi fructus, quē ipse è terra ad Patrem defert; religionis, inquam, Christiana columen, populi decus, mundi fundamentum, cum cœlestibus pulchritudinibus elegantia propemodum certans.*

EPIPHANIVS in compediaria doctrina, inter ea, quæ in Ecclesia Catholica seruantur sine præcepto, primo loco ponit virginitatem, secundo solitudinem, quibus adiungit abstinētiā a carnibus, ouis, piscibus, & ab ipso etiam pane, & vino, humi cubationem, sacci gestationem, & similia.

CHRYSOSTOMVS passim prædicat laudes Eremitæ, vt hom. 8. in Matth. vbi sic ait: *Si quis nunc ad Aegypti veniat solitudinem, paradiso prorsus omnem illam Eremum videbit digniorē, & innumeros Angelorum choros in corporibus fulgere mortalibus, &c.* Similia habet hom. 69. & 70. in Matth. & hom. 14. in 1. ad Timoth.

HERONYMVS in epist. 1. ad Heliodorum: *O desertum, inquit, Christi floribus vernans, o solitudo, in qua illi nascuntur lapides, de quibus in Apocalypsi ciuitas magni Regis extruitur, o Eremus familiaris Deo gaudens, &c.* Idem in epistola ad Eustochiū de virginitate dicit, eos, qui ex cœnobiis ad Eremum tanquam ad vitam perfectiorem profugiunt, nihil secum ferre ad cibum, nisi panem & salem.

AUGUSTINVS lib. I. de moribus Ecclesie, cap. 3. in laudibus effert Eremitas: *Nihil, inquit, de his dicam qui beatissimi penitus ab omni hominum conspectu, pane solo, & aqua contenti desertissimas terras incolunt, perfruentes colunt Dei, cui puris mentibus inhaerunt, & eius pulcherrimam contemplatione beatissimi, quae nisi Sanctorum intellectu percipi non potest.* Et infra: *Hoc tam excellens fastigium sanctitatis, cui non sua sponte mirandum, & honorandum videtur oratione nostra videri qui potest?*

His adde IUSTINIANI nouellam constitutionem ubi sic ait: *Solitaria vita atque in ea contemplatio res plane rara est, & quae suapte natura animas ad Deum adducat, per se tantum, qui eam incolunt, commodet, sed etiam omnino alius, &c.*

TERTIO probatur rationibus. PRIMA ratio sumitur ab effectu; videmus enim magnam partem veterum Eremitarum euasisse viros perfectissimos, & miraculis clarissimos, cuius rei testes produci possunt illi omnes qui scripserunt vitas & res gestas Eremitarum; vt Athanasius in vita Antonij, Hieronymus in vita Pauli & Hilarionis, Palladius in historia Lausiaca, Cassianus in collationibus, Theodoretus in historia religiosa, Sozomenus lib. I. hist. cap. 12. 13. & 14. lib. 4. cap. 13. & lib. 6. cap. 28. & sequentibus, Rufinus lib. 2. hist. cap. 3. & 4. Euagrius lib. I. cap. 21. & lib. 4. cap. 7. ac vt de cetero nunc taceam, certè Paulum primum Eremitam Deus non pauisset annis LX. mittens ei per coruam singulis diebus dimidium panem; neque Antonius vidisset animam eius ad choram Apostolorum in caelum deferri; neque Leones illi sepulchrum effodissent, nisi summa illius solitudo centum ferè annorum, & maximè vitae austeritas Deo placuissent.

SECUNDA ratio, vita Eremitica est culmen & fastigium vitae religiosae; nam omnes ferè Patres docent, ad vitam Eremiticam non debere quemquam transire, nisi prius diligenter in cœnobio se exercuerit, propterea quod Eremita non adferat perfectionem, sed praesupponat. B. Hieronymus, in epistola ad Rusticum, I. Cassianus collat. 10. cap. 3. Augustinus lib. I. de moribus Ecclesiae, cap. 3. Benedictus in Regula, cap. 1. Bernardus serm. 3. de circumcissione. & haec fortasse est causa cur liceat omnibus ferè religiosis transire ad ordinem

Carthusiensium, quia nimirum vita illorum est solitaria, & proinde perfectorum. Cùm igitur vita Eremitica perfectissima sit; non potest Deo non esse grata; supra enim ostensum est, vitam perfectam aded placere Deo, vt rectissimè voueri possit.

TERTIA ratio, austeritas, & solitudo sunt optima media ad optimum finem; nam finis austeræ & solitariæ vitæ est contemplatio Dei rerumq; cœlestium, vt patet ex Cassiano collat. 19. quæ est de fine vitæ Eremiticæ; eam autem optimam partem Dominus vocat Luc. 10. Medium autè ad contemplationem omnium optimum, est habere animum collectum, & intentum; cui rei mirum in modum deseruit solitudo, quæ omnem strepitum rerum, quæ animum distrahere possent, procul arceat. hinc Dominus quotiescunque orare volebat, pergebat in montes, & loca deserta. Luc. 5. *Ipse autè secedebat in desertum, & orabat.* Moyse quoque Exod. 24. cùm Deus loqui vellet, iussit vt solus ascenderet in montis verticem, & caliginem intraret, nimirum vt nihil videre posset, quod animum eius à Deo auocaret. Scribit etiam beatus Hieronymus lib. 2. contra Iouinianum, aded hoc esse verum, vt etiam multi Philosophi ductu naturæ in desertis habitauerint, & quidam etiam sibi oculos eruerint, vt sine distractione contemplari possent.

Idem de ieiunio, & reliqua vitæ seueritate dici potest. Nam quod ieiunium medium sit optimum ad orationem, patet ex eo, quod in Scriptura vbique iungitur rationi. Tob. 12. *Bona est oratio cum ieiunio.* Matth. 17. *Hoc genus non eicitur nisi in oratione, & ieiunio.* Luc. 2. & *Hæc non discedebat à templo, ieiunans, & obsecrationibus seruans nocte, & die.* 1. Corinth. 7. *Vt vacetis orationi, & ieiunio.* & Chrysostomus homil. 1. in Genesim dicit, ieiunium esse animæ instar alarum vt sursum ferri, & summa contemplari queat. similia habet Athanasius in lib. de virginitate, & Basiliius orat. 1. de ieiunio: & quisque experitur, cùm caro viger & floret, & in deliciis agit, animum quoque fieri quodammodo carnalem & terrenum, & magis de luxuria, quàm de sapientia cogitare.

Quocirca etiam Plato locum pestilentem elegit, vbi versaretur & doceret, vt ait Hieronymus lib. 2. contra Iouinianum,

num, ut discipuli sui nihil amarent nisi sapientiam; & huiusmodi refert Pythagoræos vitasse non solum vrbes, sed etiam hortos, & omnia loca, quæ voluptatem adferunt, ne animi mollescerent, & à studio sapientiæ retardarentur. Simili docet de sacerdotibus Ægyptiorum, qui ut vacarent contemplationi syderum, neque vxores habebant, neque vllum propinquorum videbant, & cibo tenuissimo vivebant. Scribit etiam GALENVS in exhortatione medicinæ, animas hominum voluptatibus deditorum in multo sanguine tanquam in luto demersas nihil subtile & cœleste contemplari posse.

Quamquam sancti illi Eremitæ, non solum propter contemplationem ita seuerè vivebant, sed etiam aliis iustissimis de causis. PRIMO, quia loci natura id exigebat, nec enim poterant, etiamsi voluissent, eas commoditates vitæ in deserto reperire, quæ in vrribus reperiuntur. & hæc est causa cur Paulus primus Eremita foliis palmarum indueretur, & fructibus eiusdem arboris aleretur, quia nimirum, nihil aliud ibi erat; & similiter cur Ioannes locustis & melle Syluestriaueret, quia eiusmodi rebus illa Eremita abundabat, ut Hieronymus docet lib. 2. contra Iouinianum.

SECUNDO, quia occupati deliciis animi, partim obliuiscuntur corporis, ut de Ioanne Abbate refert Cassianus collat. 19. cap. 4. qui non recordabatur, an pridie comedisset necne; partim etiam ægrè ferebant istam corporis seuitutem, & idè quò rarius, & breuius poterant necessitati corporeæ satisfacere, eò se feliciores putabant, ut Philo scribit de primis illis Monachis, in libro de vita contemplatiua supplicum. multi enim propter auiditatem spiritualium epularum vix quinto, aut sexto quoque die corpus reficiebant.

TERTIO, quia nouerant Deo gratissimam esse victoriam cupiditatum, & patientiæ exercitationem. quia enim caro semper concupiscit contra spiritum, placet Deo, ut spiritus semper concupiscat aduersus carnem. Vnde Tertullianus, seras, & aridas escas, & reliquam corporis afflictionem sacrificium Deo gratissimum esse dicit, libro de resurrectione carnis.

QUARTO, ad fructus dignos pœnitentiæ peragendos, &

pro peccatis satisfaciendum. Sancti enim qui seriò iustitiam
 cfuriunt, leues culpas grauitè vindicare solèt. & hæc est vna
 ex præcipuis causis, cur Ioannes Baptista tam seuerè vixerit;
 nam & si ipse nulla fortassè peccata omnino voluntaria ha-
 buerit, cum scriptum sit, ne leui saltè maculare fame pos-
 set, tamen quia missus à Deo fuerat, vt pœnitentiam prædi-
 carer, voluit exemplo, & verbo eam prædicare, idcirco, vt
 Chrysostronus dicit homil. 10. in Matth. vestem habuit com-
 punctioni & pœnitentiæ accommodatam. Ex his facilè iam
 erit ad argumenta respondere.

Ad PRIMVM argumentum respondeo, Eremitas nõ odio
 humani generis, sed studio purioris vitæ concedere in solitu-
 dinem. Vnde AVGVSTINVS lib. 1. de moribus Ecclesiæ Ca-
 tholicæ, cap. 31. *Quid est, inquit, quod vident qui non possunt
 homines non diligere, & tamen possunt homines non videre?
 profectò illud quidquid est, præstantius est rebus humanis,
 cuius contemplatione potest homo sine homine viuere.* Itaque
 licet peccet contra genus humanum, qui odit societatem,
 non tamen peccat qui sine odio solitarius manet.

Locus autem Euangelij: *Nolite exire*, ad literam de ad-
 uentu Antichristi intelligitur. mysticum autem desertum,
 & penetralia significant Ethnicorum & Hæreticorum fal-
 sa dogmata, vt Origenes, Hieronymus & Beda scribunt in
 cap. 24. Matth. Hæretici enim Christum inuenire volunt
 in quibusdam sensibus Scripturarum planè inuisis, & deser-
 tis, quos S. Patres ne à longè quidem salutauerunt. qualis
 est hic ipse sensus horum verborum: *Nolite exire*. quis enim
 vnquam cogitasset per hæc verba prohiberi vitam Eremi-
 ticam? & tamen Magdeburgenses dicunt: *Ecce hic est Chri-
 stus, in hoc deserto, in hoc consensu recondito, est vera verbi
 diuini intelligentia.*

Ad illud Hebr. 10. *Non deserentes collectionem nostram*,
 dico Paulum accusare eos, qui ex odio, vel inuidia non
 conueniebant in Ecclesiam, quia nimirum non habebant
 eum locum, quem cupiissent, & ideo seorsim cum paucis
 conuenticula faciebant. Vnde Theodoretus, & Oecume-
 nius notant Paulum per collectionem intelligere cõsensio-
 nem animorum. ADDE, quod etiam Eremitæ, exceptis pau-
 cissimis, ad Ecclesiam in ipsa Eremo simul conueniebant,
 vt punc

vt nunc etiam Carthusianos, & Camaldulenses faceremus.

Ad SECUNDVM argumentum respondeo cum Augustino lib. I. de moribus Ecclesiæ, cap. 31. vbi ille sic ait: *Videntur nonnullis (Anachoretæ) plusquam oporteret deseruisse res humanas, non considerantibus quantum nobis eorum amemus in orationibus proficit, & Vita ad exemplum, quorum corpora videre non sinimur.* Vnde & IUSTINIANVS lococitato dicit, imperium, militiam, agros ipsos, & quidquid boni habent homines seculares, per orationes conseruari sanctorum Eremitarum.

DICES; non sola oratio est opus caritatis à Deo præceptum, sed multa alia, vel elemosyna, visitatio ægrotorum, consilium, instructio, &c. quæ Eremitæ non modò non præstant, sed etiam impotentes se reddunt ad ea præstanda. RESPONDEO, ad opera caritatis non obligantur homines priuati, nisi quando se offert occasio. hoc enim interest inter Prælatos, & non Prælatos, quod illi tenentur ex officio inquirere, an populi sibi crediti aliqua re indigeant, ac istina tenentur quærere, sed solùm oblata occasione facere aliquid, quod sibi fieri volunt. Et quanquam ex intentione facere se impotentem ad ea opera præstanda, sit peccatum, vt si quis ideo semper maneat domi, ne vlli pauperi occurrat: tamen si præter intentionem id accidat, non est peccatum.

Ad TERTIVM dico, exponere se periculo, non esse peccatum; alioqui non liceret nauigare, nec præliari, &c. Sed peccatum esse temerè exponere se periculo; quod faceret quis sine iusta causa, & conscius suæ debilitatis & nuditatis, cum viro forti, & armato congregari vellet. & similiter in rebus spiritualibus, qui solitudinem peteret sine causa, id est, sine proposito purioris vitæ, & non priùs in cœnobio edoctus esset pugnare cum Diabolo, vt Patres citati docent, nisi fortassè extraordinariè Deus aliquem vocet, vt constat de Paulo primo Eremita, & aliis quibusdam.

Ad QVARTVM dico, aded. sanctos Eremitas non fuisse sui homicidas, vt etiam diutissimè vixerint; nam Paulus primus Eremita vixit annos C. XIII. Antonius CV. ceteri fere omnes admodum senes fuerunt, vt ex collationibus Cassiani colligitur. Ostendit etiam B. Hieronymus lib. 2. contra Iou-

Iovinianum, ex Hyppocrate, & Galeno, conducere sanitati ieiunium. quod idem ex Antiphane medico doctissimo, demonstrat Clemens Alexandrinus, lib. 2. Pædagogi, cap. 1.

Ad illud autem Coloss. 2. *Habeto honorem corpori*, est duplex solutio. VNA secundum Augustini explicationem in epistol. 59. ad Paulinum, vbi sic explicat, quæ videntur quidem rationem habentia sapientiæ in superstitione, & humilitate, non ad parcendum corpori, non in honore aliquo ad saturitatem carnis, id est, videtur abstinentia istorum habere quasdam rationes sapientiæ, licet superstitiosa sit, quia hoc facere videntur ad humiliandum cor, & castigandum corpus, non autem ad honorandum vel saturandum. hæc enim bona essent, si non fierent superstitosè; nam & Paulus ait: *Castigo corpus meum, & in seruitutem redigo*, I. Corinth. 9.

ALTERA explicatio est Hieronymi in epistola ad Algaisiam, & Chrysostomi in hunc locum, qui dicunt, reprehendi eos, qui corpus non honorant. porrò honor corpori debitus id requirit, vt non subtrahantur ei necessaria, neque sine utilitate vel necessitate affligatur. Eremitæ autem affligebantur quidem, sed magna cum utilitate, nec tamen necessaria sibi subtrahebant, vt patet ex longissima vita ipsorum; nam & si interdum necessaria sibi ipsi subtrahere videbantur, vt cum ieiunabant multis diebus sine vlllo cibo, tamen quia vires ad hoc faciendum ex diuino beneficio habebant, non erat illis eiusmodi cibus necessarius.

Ad QUINTVM sufficit Apologia Theodoretî in historia religiosa, cap. 26. vbi duobus modis defendit factum Simeonis. PRIMO, quia id non fecit spontè, sed quasi coactus; cum enim plurimi ad eum confluèrent, eumque certatim tangerent, vt curarentur à languoribus suis, vel certè, vt sanctitatem aliquam inde perciperent, ille indignum se iudicans tanto honore, & simul ægrè ferens tantam distractionem, & impedimentum ab oratione, excogitauit rationem illam in columna viuendi, quo nemo attingere posset.

SECUNDO dicit, id eum fecisse instinctu Spiritus sancti, qui voluit nouo illo spectaculo singularissimæ pœnitentiæ, & patientiæ excitare torporem hominum, quemadmodum quondam Prophetas suos Deus quædam facere præcepit,
quæ

quæ

quæ stulta videntur; nam Isaiam iussit nudum profusum
 dere per ciuitatem, Isaiæ 20. Hieremiam cathena ligna
 sponte sua circumdatum, Hieremiæ 28. Ezechielem con-
 dere panem in fimo bouino coctum, & per dies CCC. XL
 dormire super latus sinistrum, & per XL. super dextrum
 Ezechiel. 4. & caput, ac barbam radere, & pilos in medio
 ro in statera ponderare, & vnam partem cremare, alteram
 concidere gladio, tertiam dispergere in ventum, aliam
 gurgere in summitate pallij, Ezech. 5. denique Ioannem Ba-
 ptistam iussit habitare cum bestiis, indui pilis camelorum
 & vesci locustis.

Quòd autem verè Simeon iste Dei instinctu in columna
 habitauerit, probat Theodoretus ex vita eius miraculis
 rissima, & ex conuersione innumerabilium hominũ, qui
 eum Christiani facti sunt. Nam hic erat ordo vitæ eius, tota
 nocte, & magna diei parte, id est, vsque ad horam nonam
 orabat. deinde verba faciebat ad eos, qui illum inuisebant
 inuisebant autem tam multi, vt via quæ ad illum ducere
 propter continuum euntium & redeuntium hominũ con-
 cursum, perenne quoddam flumen videretur. porro his con-
 uersionibus multa millia Ethnicorum ad Baptismum addita
 sæpe etiam Iudæos & Hæreticos confutauit. Post conuersionem
 curabat ægros, qui ordinariè adferebantur; tanta autem
 erat fama nominis eius propter miracula, vt ex toto orbis
 terrarum eò concurreretur, ex Armenia, Perside, Scythia, Æ-
 thiopia, Arabia, Hispania, Gallia, Britannia.

Romæ verò in omnium officinarum vestibulis, & portu-
 cibus imagines eius visebantur, quibus Romani sibi præ-
 dium, & opem parabant. Post curationes dirimebat lites
 plurimi enim ad illam columnam, tanquam summum tri-
 bunal contentiones suas, & discordias diiudicandas, adfere-
 bant. multa futura prædixit, quæ suo tempore impleta sunt.
 se idem Theodoretus ibidem affirmat. Ieiunabat integram
 Quadragesimam sine vlllo cibo & potu; idque plusquam per
 annos XXVIII. continuauit. Denique, cum iam mortuus
 esset, adhuc stabat cadauer eius immotum, & erectum in co-
 lumna, quemadmodum cum vivebat, & post sepulturam mi-
 racula creberrima, tam ad loculum reliquiarum, quam ad
 ipsam columnam fiebant. Porro harum rerum mirum est
 cium

vinum apud Magdeburgenses; nimirum hinc facile euanuis-
sent omnes ipsorum obiectiones.

CAPVT XL.

De habitu, & tonsura Monachorum.

SEQVITVR Disputatio SEXTA de habitu, & tonsura, de quibus duo explicanda sunt. PRIMO, antiquitas harum caerimoniarum. SECUNDO, ratio earum; nam Magdeburgenses Centur. 4. capit. 6. colum. 467. loquentes de habitu, & tonsura Monachorum, dicunt esse res superstitiosas, & non cõformes Scripturæ, nec vsui purioris Ecclesiæ. Calvinus quoque lib. 4. Instit. cap. 19. §. 27. videtur indicare, cõpisse vsum tonsuræ tempore Augustini, causam autem fuisse dicit, quia eo tempore soli homines effœminati, & delicati alebant comam: non autem videbatur permittendum Clericis, & Monachis, vt id facerent, quod soli faciebant lasciuiosiores, & molliores; postea verò corruptioribus temporibus excogitata esse mysteria, & significationes.

Quidam verò HORTENSIVS Landus librum scripsit de persecutione Barbarum, vbi multa dicit contra tonsuram Monachorum. Et ne videatur sine Scriptura loqui, profert aliquot Scripturas Testamenti veteris. Prima est Leuit. 19. vbi Dominus ait: *Non attondebitis comam in rotundum.* Cui similis est locus Hierem. 9. vbi Dominus dicit, se dispersurũ omnes circumtonsos in comam. Tertia est Leuit. 21. vbi de Sacerdotibus dicitur: *Non radent caput, nec barbam.* Quarta est Ezech. 44. vbi idem habetur. Quinta in epistola Hieremias apud Baruch, cap. vlt. vbi Hieremias ridet idolorum Sacerdotes habentes caput, & barbam rasam.

Quantum igitur ad vestes, quod antiquissimum sit institutum, vt qui profitentur mundi contemptum, & pœnitentiam, singulari & notabili habitu induantur, patet primò ex DIONYSIO, capit. 6. Ecclesiasticæ Hierarchiæ, vbi de professione Monachi loquens, ita ait: *Sacerdos, inquit, signo crucis eum consignatum tondet, omniq̃ue veste detracta, eum alia induit, &c.* Eusebius libro 2. histor. capit. 24. scribit ex Egesippo Iacobum Apostolum fratrem Domini
nun-